

ВОДЗЫЎ

на аўтарэферат дысертацыі

НЕНАДАЎЦА Ягора Аляксеевіча

**«ВОДНАЯ ПРАСТОРА Ў БЕЛАРУСКІМ ФАЛЬКЛОРЫ:
СЕМАНТЫКА, СІМВОЛІКА, ФУНКЦЫЯНАЛЬНАСЦЬ»,**

прадстаўлены на саісканне вучонай ступені

кандыдата філалагічных навук

па спецыяльнасці 10.01.09 – фалькларыстыка

Духоўная культура народа – найкаштоўнейшы скарб, які змяшчае інфармацыю пра розныя этапы развіцця грамадства, фарміраванне нацыянальнага светапогляду і культурнай карціны свету. ХХІ стагоддзе закэнтавала ўвагу на беларускай традыцыйнай вуснапаэтычнай спадчыне, нацыяхоўнай функцыі літаратуры і такім чынам актуалізавала пытанні захавання нацыянальнага коду і нацыянальнай ідэнтычнасці. Варта адзначыць і той факт, што фальклорная спадчына (часам нават імпліцытна) ўплывае на жыццё чалавека, аказвае вялікі ўплыў на духоўнае выхаванне грамадства, фарміраванне патрыятызму і нацыянальнай годнасці.

Водна прастора даследавалася прадстаўнікамі розных галін навук – этналінгвістыкі, этнаграфіі, міфалогіі, фалькларыстыкі, семіётыкі, культуралогіі. У апошні час да вывучэння воднай прасторы звярталіся вядомыя беларускія навукоўцы А. Алфёрава, Т. Кухаронак, А. Ненадавец, В. Новак, Т. Рабец, Л. Салавей, В. Шарая, І. Швед і інш., аднак адзінага сістэмнага падыходу да сістэматызаванага і класіфікаванага аналізу семантыкі воднай прасторы ў кантэксце жанравай спецыфікі выпрацавана не было.

У дысертацыйным даследаванні Я. А. Ненадаўца якраз-такі прадстаўлены варыянт комплекснага даследавання воднай прасторы ў нацыянальнай міфалогіі і вуснапаэтычнай творчасці. Варта адзначыць дыяпазон прыкладнага матэрыялу даледавання – ад сімвалаў беларускай міфалогіі да тэкстаў вуснапаэтычнай творчасці (каляндарныя і сямейныя абрады, замовы, казкі, прыкметы і павер'і, прыказкі і прымаўкі).

Відавочна, што аўтар добра валодае тэарэтычным матэрыялам па абранай тэматыцы. Першая глава даследавання «Тэарэтыка-метадалагічныя праблемы даследавання вобраза вады» ўяўляе каштоўнасць нават у самастойным выглядзе, бо дэманструе сабраны ў адзінае цэлае тэарэтычны матэрыял па айчынным і замежным даследаванні канцэпту «вада».

На навуковую навізну ўказвае той факт, што вывучэнне канцэпту «вада» адбываецца не праз разгляд асобных яго аспектаў («жывая» і «мёртвая» вада,

крыніцы), а ў іх узаемасувязі. Ды і ўвогуле, водная прастора ўпершыню становіцца асобным аб'ектам разгляду беларускай этнафалькларыстыкі.

Пры ўсіх вартасцях даследавання, трэба звярнуць увагу на некаторыя недарэчнасці, якія маюць месца ў прапанаваным аўтарэфераце:

1. Назіраецца варыятыўнасць у напісанні канчатка назоўніка “канцэпт” у Р. скл. : “канцэпта” (с. 4, с. 9), “канцэпту” (ст. 9).

2. На с. 9 у сказе “Для беларускіх даследчыкаў вады, воднай прасторы становілася аб'ектам канкрэтнай увагі” бачыцца стылістычная недарэчнасць.

3. Звяртае ўвагу нераўнамернаць арганізацыі матэрыялу ў высновах дысертацыі. Так, выснова 3 мае значную інфармацыйную перавагу.

Адзначым, што выказаныя заўвагі не змяншаюць высокі ўзровень дысертацыйнага даследавання Я.А. Ненадаўца.

Спіс публікацый саіскальніка вучонай ступені, змешчаны ў аўтарэфераце, дэманструе высокую ступень апрабаванні навуковых матэрыялаў і адпавядае і, нават, перавышае нарматыўныя патрабаванні ВАК Рэспублікі Беларусь.

Высокі ўзровень навуковага даследавання праяўляецца ў тым, што Я. А. Ненадавец, па сутнасці, упершыню ў беларускай фалькларыстыцы правёў комплекснае даследаванне вобраза вады і воднай прасторы ў нацыянальнай міфалогіі і вуснапаэтычнай творчасці. Каштоўнаць гэтага даследавання яшчэ і ў тым, што сярод матэрыялу даследавання ёсць палявыя экспедыцыйныя запісы (2004 – 2023), зробленыя аўтарам па тэрыторыі Беларусі, а таксама фальклорныя і этнаграфічныя матэрыялы, што знаходзяцца ў айчынных архівах і лабараторыях.

З улікам усяго сказанага вышэй адзначаем, што аўтар дысертацыі заслугоўвае прысваення вучонай ступені кандыдата філалагічных навук па спецыяльнасці 10.01.09 – фалькларыстыка.

Рэцэнзент
кандыдат філалагічных навук,
дацэнт, загадчык кафедры
беларускай і рускай моў БДЭУ

Подпись удостоверяю
Начальник отдела кадров

Л.Р. Грицкевич

В. М. Губская